

Huvudman

Fria Läroverken i Sverige AB
org. 556917-2041
info@laroverken.se

Beslut

Datum 2024-08-22
Dnr 2023:7573
Sida 1 (7)

Ärendet

Tillsyn av den fristående gymnasieskolan Fria Läroverken Norrköping i Norrköpings kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 21 december 2023.

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har under hösten 2023 genomfört en tillsyn av den fristående gymnasieskolan Fria Läroverken Norrköping i Norrköpings kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande bedömning och betygsättning.

Skolinspektionen har den 21 december 2023 beslutat att förelägga Fria Läroverken i Sverige AB att senast den 20 juni 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa flera brister rörande bedömning och betygsättning samt rätten att gå om kurs.

Fria Läroverken i Sverige AB har den 20 juni 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Fria Läroverken i Sverige AB har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Bedömning och betygsättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 21 december 2023 att Fria Läroverken Norrköping inte levde upp till flera av skollagens bestämmelser vad gäller bedömning och betygsättning. Bristerna som förelåg gällde rektorns arbete med att säkerställa att betygssättning sker i enlighet med författningarnas krav, skolans hantering av betygskataloger, betygsättande lärare, att betyg ska sättas efter avslutad kurs och att resultat av nationella prov särskilt ska beaktas vid betygsättning.

Huvudmannen har i sin redovisning av vidtagna åtgärder uppgett att rektorn vid tre tillfällen under vårterminen 2024 deltagit vid utbildningsinsatser som genomförts av representanter från huvudmannens organisation. Vid dessa utbildningsinsatser har rektorn utbildats i huvudmannens rutiner vid betygsättning, rektorns ansvar vid betygssättning samt i gällande författningar på området. Rektorn har i sin tur utbildat administratör, lärare och övrig personal som är involverad i bedömning och betygsättning.

Av bifogad rutin för betygsättning och förande av betygskatalog, som reviderats och uppdaterats den 28 maj 2024, framgår bland annat följande. Betyg beslutas av undervisande legitimerad lärare (alternativt tillsvidareanställd yrkeslärare). Om läraren eller lärarna inte är legitimerade beslutas betyg tillsammans med medbedömande legitimerad lärare. Kan inte medbedömande legitimerad lärare och undervisande lärare enas beslutas betyget av den legitimerade läraren om hen är behörig att undervisa i ämnet. Om ej beslutas betyget av rektorn. Den eller de lärare som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Datum och signatur ska ske på varje betygsrad. Är det två lärare som beslutar om betyg skall båda signaturerna finnas med vid varje betyg. Beslut om betyg ska föras in i betygskatalogen i anslutning till att en kurs har avslutats, max tio arbetsdagar efter avslutad kurs.

I huvudmannens rutin beskrivs även vad som gäller vid ändring eller rättelse av betyg. Dokumentation av ändring/rättelse sker i systemet SchoolSoft och därtill sker ändring på den tidigare utskrivna betygskatalogen. Om rättelsen/ändring sker i direkt anslutning till utfärdande av betyg i den ordinarie betygsprocessen kan en ny betygskatalog skrivas ut från SchoolSoft och den felaktiga förstörs. Av rutinen framgår även att om ett betyg satts efter en provning ska detta framgå av betygskatalog samt föras in i betygskatalog i anslutning till provningen. Om en elev har betyg i ämnet sedan tidigare ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Provning markeras med P i betygskatalogen.

Huvudmannen har i redovisningen vidare inkommit med betygskatalog för flera kurser samt betyg som beslutats om under vårterminen 2024, en förteckning över undervisande lärare samt i förekommande fall lärarlegitimation. Vid granskning av inkommen dokumentation framgår att varje betyg har försetts med en underskrift av undervisande lärare och i förekommande fall då läraren är icke legitimerad även av den lärare som är legitimerad. Betyg har satts i anslutning till att kurserna har avslutats. I det

fall som betyg har satts efter provning har detta markerats med ett P i kolumnen för koder i utdrag ur betygs katalogen.

Vidare framgår av huvudmannens redovisning att huvudmannens representanter under vårterminen 2024 har hållit en utbildning för rektorn och lärare gällande avvikelser mellan betyg på nationella prov och kursbetyg samt innebörden av ”särskilt beakta”. Av bifogat utbildningsmaterial framgår att rektorn och lärare bland annat har fått information om samt diskuterat möjliga anledningar till avvikelser mellan kurs- och provbetyg. Huvudmannen har även redovisat samtliga elevers resultat på det nationella provet och kursbetyget i Svenska 1 och 3, Svenska som andraspråk 1 och 3 för vårterminen 2024. I de fall som prov- och kursbetyg avvikit har huvudmannen redovisat anledningen till detta. Huvudmannen har även inkommit med en egen analys av avvikelser mellan NP-provbetyg och kursbetyg i dessa kurser.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 14 § skollagen (2010:800) framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar.

Av 3 kap. 16 § skollagen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om vem som beslutar betyg när mer än en lärare bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från andra stycket för lärare som saknar legitimation.

Av 3 kap. 18 § skollagen framgår att betyg ska utfärdas skriftligt.

Av 3 kap. 19 § skollagen framgår att ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövligt. Vid rättelse ska ett nytt skriftligt betyg utfärdas och den oriktiga betygshandlingen om möjligt förstöras.

Av 3 kap. 20 § skollagen framgår att om den eller de som har fattat ett beslut om betyg finner att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa

ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks.

Av 15 kap. 22 § skollagen framgår att betyg ska sättas i ämnen. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet. När ett godkänt betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer. Betyg ska också sättas 1. efter genomfört gymnasiearbete och examensarbete, och 2. i grundskolans ämnen i de fall undervisning i dessa får förekomma i gymnasieskolan.

Av 15 kap. 25 a § skollagen, i den lydelse som för närvarande tillämpas, framgår att vid betygssättning i en kurs som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl. I förarbetena till bestämmelsen (prop. 2017/18:14, s. 26) anges bland annat att formuleringen att elevens resultat på det nationella provet särskilt ska beaktas vid betygssättningen understryker att resultatet på ett nationellt prov normalt sett har en större betydelse än vilket annat enskilt prov eller bedömningsunderlag som helst.

Av 23 kap. 2 § skollagen framgår att med entreprenad avses i denna lag att en huvudman sluter avtal med någon annan om att denne ska utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet som huvudmannen ansvarar för enligt denna lag. Ett avtal om entreprenad får endast slutas under de förutsättningar som anges i 23 kapitlet i skollagen.

Av 23 kap. 7 § skollagen framgår att bestämmelser om vilka som får undervisa i skolväsendet finns i 2 kap. 13-19 §§ skollagen. I stället för vad som anges i 2 kap. 18 § får en lärare som inte uppfyller kraven på legitimation och behörighet i 2 kap. 13 § ändå undervisa vid entreprenad om undervisningen avser modersmål eller yrkesämne i gymnasieskola eller gymnasiesärskola, och läraren är lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt har en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

Av 8 kap. 1 a § gymnasieförordningen (2010:2039) framgår att om fler än en lärare bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas och bara någon eller några av dessa är legitimerade, ska betyget beslutas av den eller de legitimerade lärarna.

Av 8 kap. 1 b § gymnasieförordningen framgår att om ett betyg är beroende av två eller flera legitimerade lärares bedömning och dessa inte kan enas, ska betyget beslutas av den eller de av dessa lärare som har behörighet att undervisa i det ämne som betyget avser. Om ett betyg är beroende av en bedömning av två eller flera legitimerade lärare som är behöriga att

undervisa i det ämne som betyget avser och dessa lärare inte kan enas, ska betyget beslutas av rektorn. Om ett betyg är beroende av en bedömning av två eller flera legitimerade lärare som inte är behöriga att undervisa i det ämne som betyget avser och dessa inte kan enas, ska betyget beslutas av rektorn.

Av 8 kap. 8 § gymnasieförordningen framgår att beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Med beslut om betyg avses beslut

1. att sätta betyg efter varje avslutad kurs och på gymnasiearbete eller efter provning, både när det gäller den som är elev i gymnasieskolan och när det gäller den som inte är det,
2. att sätta betyg efter varje avslutad kurs och på gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola när det gäller den som är elev i anpassade gymnasieskolan,
3. att inte sätta betyg enligt 15 kap. 27 § eller 18 kap. 26 § skollagen. Sådana beslut markeras i betygskatalogen med ett horisontellt streck.

Av 8 kap. 24 § gymnasieförordningen framgår att en elev i gymnasieskolan har rätt att genomgå provning vid den egna skolenheten i alla kurser, grundskoleämnena och det gymnasiearbete som ingår i elevens individuella studieplan. Detta gäller dock bara om 1. eleven inte tidigare har fått betyg på kursen, i grundskoleämnet eller på gymnasiearbetet, eller 2. eleven har fått betyget F.

Av 6 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) framgår att i gymnasieskolan ska beslut om betyg föras in i betygskatalogen i anslutning till att kursen har avslutats. Betyg efter provning i gymnasieskolan ska föras in i betygskatalogen i anslutning till provningen.

Av 7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt. Det ska ske med en sådan avancerad elektronisk underskrift som avses i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG, i den ursprungliga lydelsen.

Av 8 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att en betygskatalog ska innehålla

1. Skolverkets skolenhetskod,
2. skolform,
3. namn på huvudman, skolenhet och den kommun där skolenheten är belägen,

4. namn på eleven och elevens personnummer eller motsvarande,
5. namn och titel på den eller de som har beslutat om betyg,
6. namn på klass eller motsvarande, och i förekommande fall
7. namn på program och studieväg i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan eller namn på nationell profil och utgång i vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan

Av 12 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att betyg efter provning ska framgå av betygskatalogen. Om eleven har ett betyg i kursen sedan tidigare ska såväl det gamla som det nya betyget framgå.

Av 15 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att rättelser och ändringar ska anges i betygskatalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras på samma sätt som anges i 7 §. Det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad.

Av 16 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att utdrag ur betygskatalogen från gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska innehålla de uppgifter som anges i bilaga 2 och vara utformade på det sätt som anges i bilaga 3 och 5 till dessa föreskrifter.

Av bilaga 2, del till Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår, i del E. Kolumn för markeringar, att om ett betyg har satts efter provning ska detta markeras med ett P.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten har vidtagit åtgärder i enlighet med föreläggandet. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

Rätten att gå om kurs

Omständigheter som ligger till grund för beslutet

Skolinspektionen bedömde i beslut den 21 december 2023 att eleverna inte erbjudits att gå om en kurs när de har rätt till det i enlighet med gällande bestämmelser.

Av huvudmannens redovisning framgår att samtliga elever har informerats om rätten att gå om kurs såväl muntligen av skolans studie- och yrkesvägledare som skriftligen genom Schoolsoft samt via ett anslag i skolans lokaler.

Huvudmannen har i sin redovisning vidare uppgett att tre elever önskat att läsa om en kurs. Rektorn har beslutat om att eleverna ska läsa om kursen och att omläsningen kommer att ske under läsåret 2024/2025. Kurserna kommer att läggas till elevernas kommande schema och eleverna kommer att läsa med elever som läser kursen för första gången.

Rättslig reglering

Av 8 kap. 23 § gymnasieförordningen framgår att en elev som har fått betyg på en gymnasiekurs innan eleven påbörjat gymnasieutbildning har rätt att gå om kursen och få ett nytt betyg på kursen i gymnasieskolan.

Av 9 kap. 1 § gymnasieförordningen framgår att om en elev inte har fått lägst betyget E på en kurs, har eleven rätt att gå om kursen en gång. Har eleven slutfört kursen två gånger och inte fått lägst betyget E får eleven gå om kursen ytterligare en gång, om det finns särskilda skäl.

En elev som inte har fått betyget E på gymnasiearbetet eller gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola har rätt att göra om arbetet en gång.

Om en elev har fått betyget F på en stor andel av kurserna under ett läsår får eleven, om det finns särskilda skäl, gå om också sådana kurser som eleven fått lägst betyget E på under läsåret.

Av 9 kap. 5 § gymnasieförordningen framgår att rektorn fattar beslut enligt 1, 2, 4 och 4 a §§ efter det att eleven och berörda lärare har fått yttra sig. Om eleven inte har fyllt 18 år ska även elevens vårdnadshavare yttra sig.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten har vidtagit åtgärder i enlighet med föreläggandet. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

X Linda Lundberg

Beslutsfattare
Signerat av: Linda Lundberg

X Elina Eliasson

Föredragande
Signerat av: Elina Eliasson